

Vaje - geometrija

1. V pravokotnem trikotniku meri hipotenuza 5 cm. Nožišče višine na hipotenuzo je za 3.92 cm oddaljeno od oglišča B . Izračunaj dolžino stranic v trikotniku in višino na hipotenuzo.
2. V paralelogramu $ABCD$ meri $|AB| = 6$ cm, $|BC| = 4$ cm. Na razpolovišču stranice CD je točka E . Na BC pa točka F , ki razdeli BC v razmerju 3 : 1. Premica skozi E in F seka premico skozi A in B v točki S . Izračunaj $|AS|$.
3. Točke A, B in C so na krožnici s središčem S . Kot med tangentama na krožnico skozi A in C meri 80° .
  - (a) Izračunaj kot $\beta = \angle ABC$ v trikotniku $\triangle ABC$, če se središče krožnice nahaja v notranjosti trikotnika.
  - (b) Izračunaj preostala dva kota v trikotniku $\triangle ABC$, če sta v razmerju $\gamma : \beta = 6 : 7$.
4. Večkotnik ima trikrat več diagonal več kot ima stranic.
  - (a) Kateri večkotnik je to?
  - (b) Koliko meri vsota notranjih kotov v tem n -kotniku?
  - (c) ♣ Recimo, da ima večkotnik k -krat več diagonal kot ima stranic. Izpelji zvezo med k in n .
5. V pravokotnem trikotniku meri kateta $b = 14$ cm, preostali dve stranici sta v razmerju 24 : 25. Izračunaj dolžino višine na hipotenuzo. V kolikšnem razmerju razdeli nožišče višine hipotenuzo?
6. V enakokrakem trapezu $ABCD$ merita kraka 3 cm. Pravokotnica na $|AB|$ skozi C seka premico skozi A in D v točki M , osnovnico $|AB|$ v N . Velja $|DM| = 5$ cm, $|BN| = 2$ cm. Določi podobne trikotnike in izračunaj $|AB|$.
7. Točke A, C in B so na krožnici s središčem S . Kot med tangentama na krožnico skozi A in B meri 60° .
  - (a) Izračunaj kot $\gamma = \angle ACB$ v trikotniku $\triangle ABC$, če se središče krožnice nahaja v notranjosti trikotnika.
  - (b) Izračunaj preostala dva kota v trikotniku $\triangle ABC$, če sta v razmerju $\alpha : \beta = 5 : 7$.
8. Večkotnik ima štirikrat več diagonal več kot ima stranic.
  - (a) Kateri večkotnik je to?
  - (b) Koliko meri vsota notranjih kotov v tem n -kotniku?
9. Krožnico razdelijo točke A, B, C v razmerju 1 : 8 : 6.
  - (a) Izračunaj notranje kote v trikotniku $\triangle ABC$.
  - (b) Izračunaj kot med tangento na krožnico v točki A in stranico $|AB|$, če je $|AB|$ najkrajša stranica v trikotniku.
10. V pravokotnem trikotniku $\triangle ABC$ meri kateta 4 cm, njena pravokotna projekcija pa $2\sqrt{3}$ cm.
  - (a) Izračunaj drugo kateto v trikotniku.
  - (b) Koliko meri težiščnica na hipotenuzo?
11. Vsota notranjih kotov v pravilnem večkotniku je 3240° .

- (a) Koliko diagonal ima večkotnik?
- (b) Koliko meri zunanji kot ob posameznem oglišču?
12. Skonstruiraj:(†)
- (a) daljico dolžine $\sqrt{15}$.
- (b) trikotnik s podatki $a = 5$ cm, $b = 4$ cm, $t_c = 4$ cm
- (c) trapez z osnovnicama $a = 5$ cm, $c = 3$ cm in krakoma $b = 7$ cm, $d = 6$ cm.
13. V krogu imamo tetivi AB in CD, ki se sekata v točki E. Pri tem je $|AE| = 7$, $|EC| = 4$ in $|EB| = 2$. Izračunaj $|ED|$.
14. Točki A in B sta diametralno nasprotni v krogu s središčem S in velja $d(A, B) = 10$. Na tetivi AC, ki meri 8 cm, izberemo točko D, da velja $DS \perp AB$.
- (a) Izračunaj $|DS|$.
- (b) Kaj lahko poveš o vsoti kotov $\angle CBS$ in $\angle CDS$?
15. V trikotniku so stranice v razmerju $a : b : c = 6 : 3 : 7$.
- (a) Koliko merijo stranice v podobnem trikotniku $A'B'C'$, če je v njem razlika med najdaljšo in najkrajšo stranico 2 cm?
- (b) V podobnem trikotniku $A'B'C'$ si na stranici c' izberemo točko D, da velja $\angle BCD = \angle BAC$. Izračunaj $|DC|$.
16. V pravokotnem trikotniku $\triangle ABC$ meri hipotenuza 25 cm, kateta pa 24 cm.
- (a) V kakšnem razmerju razdeli nožišče višine hipotenuzo?
- (b) Koliko meri višina na hipotenuzo?
17. Iz točke T potegnemo tangenti na krožnico s polmerom 4 cm in središčem S. Razdalja med dotikališči je $4\sqrt{3}$ cm. Določi razdaljo $|ST|$.
18. Skonstruiraj:
- (a) trikotnik s podatki $c = 5$ cm, $\beta = 30^\circ$ cm, $t_a = 4$ cm.
- (b) romb z diagonalo 7 cm in kotom ob osnovnici 120° .
19. Točke razdelijo krožnico v razmerju 4 : 3 : 11. Skozi te točke potegni tangente. Presečišča tangent določajo trikotnik ABC. Določi notranje kote v trikotniku.
20. V trikotniku meri kot $\gamma = 60^\circ$.
- (a) Določi kot med v_a in v_b .
- (b) Stranici $|AC| = b = 5$ in $|AB| = c = 4$ cm podaljšaj do točk E in D, da bo veljalo: $EC = 2$ cm in $ED \parallel BC$. Izračunaj $|BD|$.
21. Krožnico razdelijo točke A, B, C v razmerju 2 : 3 : 4.
- (a) Izračunaj notranje kote v trikotniku $\triangle ABC$.
- (b) Izračunaj kot med tangentama na krožnico v točki A in točki B, če je $|AB|$ najkrajša stranica v trikotniku.

22. Točka T je oddaljena 9 cm od središča krožnice z polmerom 3 cm. Izračunaj razdaljo med dotikališčima tangent na krožnico, ki potekajo skozi T .
23. Vseh diagonal v pravilnem večkotniku je 44.
- Kateri večkotnik je to?
  - Koliko meri zunanji kot ob posameznem oglišču?
24. Skonstruiraj (skica in potek obvezna) trapez s podatki: $a = 6$ cm, $c = 3$ cm, $e = f = 6$ cm ter mu očrtaj krog.
25. V paralelogramu, $|AB| = 4$ cm, $|BC| = 3$ cm, si izberemo točko E tako, da velja $|BE| = \frac{3}{4}$. Premica skozi D in E seka premico skozi A in B v točki F . Izračunaj $|BF|$.
26. Krožnico razdelijo točke A, B, C v razmerju 4 : 5 : 6.
- Izračunaj notranje kote v trikotniku $\triangle ABC$.
  - Izračunaj kot med tangento na krožnico v točki A in stranico $|AB|$, če je $|AB|$ najdaljša stranica v trikotniku.
27. Iz točke T potegnemo tangenti na krožnico s polmerom 5 cm. Dotikališči sta oddaljeni za 8 cm. Koliko meri razdalja med točko T in središčem S ?
28. V pravilnem večkotniku 12 diagonal več kot je stranic.
- Kateri večkotnik je to?
  - Koliko meri zunanji kot ob posameznem oglišču?
29. V paralelogramu, $|AB| = 3$ cm, $|BC| = 2$ cm, podaljšamo stranico $|BC|$ preko C do točke E , da velja $|BE| = 7$ cm. Daljica $|AE|$ seka CD v F . Izračunaj $|DF|$.
30. Skonstruiraj (potek in skica obvezna) trapez s podatki $a = 6$ cm, $b = 3$ cm, $c = 2$ cm, $d = 3$ cm ter mu očrtaj krog.
31. V pravokotnem trikotniku meri višina na hipotenuzo $4\sqrt{3}$ cm. Dolžini pravokotnih projekcij katet na hipotenuzo sta v razmerju 3 : 4. Izračunaj večji ostri kot v trikotniku in dolžino krajše katete.
32. Krožnica s središčem v S ima polmer 2 cm. Točka T je od središča krožnice S oddaljena 6 cm. Zveznica med S in T seka krožnico v A , tangenta na krožnico iz točke T pa ima dotikališče s krožnico v B .
- Skonstruiraj situacijo s šestilom in ravnilom.
  - Določi notranje kote v trikotniku $\triangle ABS$ do kotne minute natančno.
33. V trapezu $ABCD$ merita kraka $|BC| = 4$ cm in $|AD| = 5$ cm, daljša osnovnica $|AB| = 6$ cm. Če podaljšamo kraka do presečišča S , meri daljši izmed podaljškov $|DS| = 4$ cm.
- Izračunaj krajšo osnovnico.
  - Izračunaj dolžino podaljška CS .
34. Na krožnici si izberemo A, B, C, D , da velja: tetivi AB in CD se ne sekata, tetivi AD in CB pa se sekata v točki S .
- Pokaži, da velja $\triangle ABS \sim \triangle DCS$.

- (b) Naj bo $|AS| = 3$ cm, $|SD| = 4$ cm, $|CS| = 2$ cm. Koliko meri $|BS|$?
35. V pravokotniku $ABCD$ merita stranici $|AB| = 5$ cm, $|BC| = 2$ cm. Na premici skozi B in c izberemo točko E , da velja $|BE| = 10$ cm, $|CE| = 8$ cm. Presečišče AE in CD označimo z S.
- (a) V kakšnem razmerju razdeli presečišče S stranico CD?
- (b) V kakšnem razmerju razdeli presečišče daljico AE?
36. Krožnica s središčem v S ima polmer 3 cm. Točka T je od središča krožnice S oddaljena 9 cm. Zveznica med S in T seka krožnico v X , tangenta na krožnico iz točke T pa ima dotikališče s krožnico v Y .
- (a) Skonstruiraj situacijo s šestilom in ravnilom.
- (b) Določi notranje kote v trikotniku $\triangle XYS$ do kotne minute natančno.
37. V pravokotnem trikotniku meri višina na hipotenuzo 6 cm. Dolžini pravokotnih projekcij katet na hipotenuzo sta v razmerju 1 : 4. Izračunaj manjši ostri kot v trikotniku in dolžino daljše katete.
38. V krogu se tetivi AB in CD sekata v točki S .
- (a) Dokaži: $\triangle ADS \sim \triangle BCS$.
- (b) Naj bo $|AS| = 3$, $|SB| = \frac{5}{4}$, $|CS| = \frac{5}{2}$. Določi $|SD|$.
39. Skonstruiraj in napiši konstrukcijski postopek:
- (a) enakokraki trikotnik: $v_a = 3$ cm, $c = 5$ cm.
Izračunaj kot z vrhom v točki C ter dolžino kraka.
- (b) trapez: $\alpha = 60^\circ$, $\beta = 30^\circ$, $a = 10$ cm, $c = 2$ cm.
Izračunaj dolžino krakov in višino v tem trapezu.
40. Konveksni n-kotnik ima 180 diagonal manj kot jih ima konveksni večkotnik, ki ima 3 oglišča več. Kateri n-kotnik je to?
41. Krožnica s središčem v S ima polmer 3 cm. Točka T je od središča krožnice S oddaljena 9 cm. Zveznica med S in T seka krožnico v X , tangenta na krožnico iz točke T pa ima dotikališče s krožnico v Y .
- (a) Skonstruiraj situacijo s šestilom in ravnilom.
- (b) Določi notranje kote v trikotniku $\triangle XYS$ do kotne minute natančno.